

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 11CoE/19/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4416219306
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 03. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marta Molnárová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4416219306.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Marty Molnárovej a členiek senátu JUDr. Dariny Vargovej a JUDr. Evy Šiškovéj, v exekučnej veci oprávnenej: Y. R. F., nar. XX. XX. XXXX., t. č. bytom Y. XX, F. F., zastúpenej matkou M. F., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XX, F. F., proti povinnému: U. F., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom U. N. XXX, U. N., prechodne bytom Y. XX, F. F., o vymożenie výživného a trov exekúcie, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 15Er/1055/2016 a u súdnej exekútorke JUDr. Andrey Cimermanovej, Francisciho 1044/6, Zvolen, pod sp. zn. EX 120/16-D, o odvolaní oprávnenej zo dňa 02. 05. 2017 proti uzneseniu Okresného súdu Nové Zámky č. k. 15Er/1055/2016-23 zo dňa 19. 04. 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie vyhovel námietkam povinného proti exekúcii.
2. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil citáciou ustanovenia § 50 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.
3. Uviedol, že v predmetnej veci je exekučným titulom rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/16/2016-110 zo dňa 01. 03. 2016.
4. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že maloletá oprávnená (zastúpená zákonnou zástupkyňou) sa svojím návrhom domáhala voči povinnému vykonania exekúcie na vymożenie zročného výživného vo výške 120,- eur, a to s poukazom na vyššie uvedený exekučný titul.
5. Dňa 15. 03. 2014 doručil exekútor súdu v zákonnej 14-dňovej lehote podané námietky povinného proti exekúcii, v ktorých povinný uviedol, že dlžné výživné za mesiac október 2016 do januára 2017 spolu vo výške 480,- eur bolo zaslané na adresu zákonnej zástupkyne poštovým poukazom. Bežné výživné počnúc mesiacom február 2017 naďalej nebolo vyplatené z dôvodu vydania uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 23P/5/2016-107 zo dňa 09. 02. 2017, ktorý nariaďuje neodkladné opatrenie o dočasnom zverení maloletej R. do osobnej starostlivosti otca a matke nariaďuje prispievať na výživu maloletej sumou 90,- eur k rukám otca.
6. Súd prvej inštancie skonštatoval, že danom prípade dospel k záveru, že námietky povinného proti exekúcii sú dôvodné. Exekúcia vo veci bola nariaďená pre vymożenie zročného výživného za mesiac október 2016 vo výške 120,- eur a na bežné výživné počnúc dňom 01. 11. 2016 vo výške 120,- eur. Povinný predložil vo fotokópii poštové poukazy, ktorými počnúc dňom 21. 11. 2016 do 14. 02. 2017 zaplatil matke mal. oprávnenej sumu na výživnom vo výške 480,- eur. Súd prvej inštancie ďalej skonštatoval, že podľa pripojeného uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/5/2016-107 zo dňa 09. 02. 2017 súd nariaďil neodkladné opatrenie a mal. oprávnenú dočasne zveril do starostlivosti

otca a matku zaviazal na platenie výživného v sume 90,- eur mesačne počnúc dňom doručenia tohto uznesenia vždy do 15-tého dňa v mesiaci k rukám otca. Podľa oznámenia Informačného centra Okresného súdu Banská Bystrica uznesenie nadobudlo vykonateľnosť čo do zverenia mal. oprávnenej dňom 09. 02. 2017 a vykonateľnosť čo do výživného dňom 16. 03. 2017. To znamená, že povinný mal matke mal. oprávnenej zaplatiť zročné výživné počnúc mesiacom október 2016 do januára 2017 spolu vo výške 480,- eur, ktorú sumu uhradeného výživného mal súd povinným preukázanú. S poukazom na vydané predbežné opatrenie, ktorým poručnícky súd mal. oprávnenu dočasne zveril do osobnej starostlivosti povinného, tento už počnúc februárom 2017 nebol povinný prispievať na jej výživu k rukám matky.

7. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd prvej inštancie námietkam povinného v plnom rozsahu vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti predmetného uznesenia.

8. Proti tomuto uzneseniu podala matka oprávnenej v zákonom stanovenej lehote odvolanie.

9. Vo svojom odvolaní poukázala na § 76 ods. 1 zákona č. 36/2005 z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 46 ods. 3 veta prvá a § 50 ods. 1 Exekučného poriadku, pričom uviedla, že zaplatenie pohľadávky po začatí exekučného konania nie je dôvodom, aby súd vyhovel námietkam povinného proti exekúcii v zmysle § 50 Exekučného poriadku. Ak aj bola pohľadávka zaplatená po začatí exekúcie, súdny exekútor upustí od vykonania exekúcie vymáhanej pohľadávky v uhradenej časti v zmysle § 46 ods. 3 Exekučného poriadku a v exekúcii pokračuje až do vymoženia trov exekúcie. Poverenie na vykonanie exekúcie bolo súdnemu exekútorovi udelené súdom dňa 26. 10. 2016. Ak by aj povinný mal uhradenú pohľadávku v čase doručenia upovedomenia o začatí exekúcie, plnil by až po začatí exekúcie a súdnemu exekútorovi vznikol v zmysle § 47 ods. 3 Exekučného poriadku nárok na náhradu trov exekúcie.

Vzhľadom na to, že povinný neuhradil výživné na mal. R. k 15. 10. 2016 vo výške 120,- ani po ústnych a písomných urgenciách, bol podaný som návrh na výkon exekúcie na základe hore predmetného exekučného titulu. Povinný sa následne rozhodol platiť výživné, avšak nie riadne a včas. Výživné zaplatil za mesiac október až 21. 11. 2016, za mesiac november až 21. 11. 2016, za mesiac december až 28. 11. 2016 a za mesiac január až 14. 02. 2016. Meškal s platením bežného výživného spolu až približne 85 dní. Otec dieťaťa meškal s platením výživného neodôvodnene, plat sa mu v zamestnaní dokonca v tom období zvýšil, pričom práceneschopný nebol.

Matka oprávnenej ďalej uviedla, že keďže sa dieťa vyjadrilo, že je mu s otcom lepšie, došlo aj k zmene zverenia starostlivosti dieťaťa otcovi, a to rozhodnutím o neodkladnom opatrení.

Návrh na začatie exekúcie bol podaný od samého počiatku dôvodne, a preto plnenie povinného po začatí exekučného konania už v žiadnom prípade nemožno považovať za dobrovoľné. Uvedenú situáciu rieši Exekučný poriadok vo svojich ustanoveniach, pritom so skutočnosťou, že povinný plní až po začatí exekučného konania, sa nespája zastavenie exekúcie a nie je dôvodom, aby súd vyhovel námietkam proti exekúcii.

Z upovedomenia o začatí exekúcie EX 120/2016 vyplýva, že ide o exekúciu na podklade exekučného titulu, v ktorom sa oprávnenému priznáva právo na opakujúce sa dávky, a základom na určenie odmeny súdneho exekútora je trojročné plnenie. t. j. a preto súdnemu exekútorovi prináleží odmena v zmysle § 4 ods.1 v spojení s § 5 ods. 2 cit. vyhlášky za vykonanie exekúcie vo výške 10% z vymoženej pohľadávky. V súlade s § 22 cit. vyhlášky patria súdnemu exekútorovi aj náklady spojené s výkonom exekúcie.

Okresný súd vo svojom uznesení neodôvodnil svoje rozhodnutie, prečo námietkam povinného vyhovel. Pritom po vzniku exekučného titulu nenastali žiadne okolnosti, ktoré by spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránili jeho vymáhateľnosti. Práve naopak, nastali skutočnosti, prečo matka oprávnenej mala právo aj povinnosť (keďže ide o výživné pre dieťa) podať návrh na výkon súdneho rozhodnutia vo veci výživného na maloleté dieťa, keďže povinný prestal svojvoľne a neodôvodnene platiť výživné.

Záverom odvolania matka oprávnenej navrhla zrušiť odvolaním napadnutého uznesenia a rozhodnúť, že námietky povinného súd zamieta.

10. Podaním zo dňa 05. 05. 2017 matka oprávnenej svoje odvolanie doplnila, pričom uviedla, že povinný predložil v tomto konaní ústrižky poštových poukážok, ktorými deklaruje uhradenie výživného na maloletú. Výživné za rok 2016 bolo podľa tohto dôkazu doplatené tak, ako to prezentuje otec maloletého dieťaťa, v roku 2017 za január zaplatil výživné až 14. 02. 2017, pričom tak urobil preto, aby vyvolal dojem, že platiť aj vo februári 2017 výživné.

Keďže povinný mal zaplatiť podľa exekučného titulu sumu 120,- eur počnúc dňom 01. 03. 2017, znamená to, že takáto povinnosť mu vznikla vždy za daný mesiac k 1. dňu v mesiaci za daný mesiac s povinnosťou uhradiť sumu najneskôr do 15. dňa v mesiaci vopred. K 01. 02. 2017 toto právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu platilo, teda otec dieťaťa bol povinný vyplatiť matke oprávnenej sumu 120,- eur aj za mesiac február 2017. Otec dieťaťa tak neurobil, zaplatil do 15. dňa v tomto mesiaci len výživné za mesiac január 2017, ktoré mal zaplatiť do 15. januára 2017. Až 09. 02. 2017 rozhodnutím o neodkladnom opatrení došlo k zmene starostlivosti o dieťa, po dieťa si otec prišiel večer 13. 02. 2017 a matke bolo doručené uznesenie zo dňa 16. 03. 2017.

Vykonateľnosť rozhodnutia o povinnosti platiť výživné k rukám otca vo výške 30,- eur bolo stanovené počnúc 17. 03. 2017. V mesiaci február 2017, kým matke dieťa nebolo odobraté, zabezpečovala matka výživu a výchovu dieťaťa, platila nájom a náklady dvojizbového bytu aj za dcéru, stravu, výdavky na hygienu, obuv, náklady do školy, vreckové a iné.

Otec dieťaťa po začatí exekúcie mal dlh na výživnom, následne platil výživné so značným omeškaním a za mesiac február 2017 výživné neuhradil, čo predstavuje dlh, ktorý musí súdny exekútor v rámci exekučného konania vymáhať.

Záverom matka oprávnenej požiadala, aby súd zrušil rozhodnutie o vyhovení námietkam a rozhodol tak, že námietky povinného zamietla.

11. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (ust. § 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok - ďalej len „CSP“), viazaný rozsahom podaného odvolania, odvolacími dôvodmi, ako i zisteným skutkovým stavom (ust. § 379, § 380 ods. 1, 2, § 383 CSP) prejednal podané odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP), pričom dospel k záveru, že podané odvolanie nie je dôvodné, preto rozhodnutie súdu prvej inštancie zo dňa 19. 04. 2017 podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil ako vecne správne, pričom sa stotožnil i s odôvodením napadnutého uznesenia súdu prvej inštancie.

12. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že predmetné exekučné konanie sa začalo dňa 26. 10. 2016, kedy bol súdnej exekútorke doručený návrh na vykonanie exekúcie zo dňa 25. 10. 2016 na podklade exekučného titulu - rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/16/2016-110 zo dňa 01. 03. 2016, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 11. 03. 2016. Predmetným rozsudkom súd zveril mal. R. F. (oprávnená) do osobnej starostlivosti matke, zaviazal otca dieťaťa (povinný) prispievať na výživu mal. R. F. výživným vo výške 120,- eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky, počnúc dňom 01. 03. 2016 a súčasne rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Následne súdna exekútorka podaním zo dňa 09. 11. 2016 (doručeným dňa 16. 11. 2016) požiadala súd prvej inštancie o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Následne súd prvej inštancie udelil súdnej exekútorke poverenie na vykonanie exekúcie na podklade vyššie uvedeného exekučného titulu.

Podaním zo dňa 08. 03. 2017, doručeným súdu prvej inštancie dňa 15. 03. 2017, súdna exekútorka postúpila súdu námietky povinného voči exekučnému konaniu, v ktorých povinný uviedol, že dlžné výživné za mesiac október 2016 do januára 2017 spolu vo výške 480,- eur bolo zaslané na adresu zákonnej zástupkyne poštovým poukazom. Bežné výživné počnúc mesiacom február 2017 naďalej nebolo vyplatené z dôvodu vydania uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 23P/5/2016-107 zo dňa 09. 02. 2017, ktorý nariaďuje neodkladné opatrenie.

Dňa 19. 04. 2017 vydal sudca súdu prvej inštancie napadnuté uznesenie, ktorým vyhovel námietkam povinného proti exekúcii.

13. Podľa § 243h ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov účinnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu, ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Pravidlá pre pridelovanie vecí exekútorom podľa § 55 ods. 4 a 5 sa použijú len s ohľadom na veci pridelené podľa predpisov účinných po 1. apríli 2017.

Podľa § 9a vyššie citovaného zákona v znení účinnom do 31. 03. 2017, ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa tohto zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku.

Podľa § 50 ods. 1, 2, 4, 5 vyššie citovaného zákona v znení účinnom do 31. 03. 2017, povinný môže vzniesť u exekútora povereného vykonaním exekúcie do 14 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie námietky proti exekúcii, ak po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik

vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná. To isté platí, ak sa namieta, že oprávnený alebo povinný nie sú právnymi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule.

Námietky musia byť odôvodnené a na dodatočne uvedené dôvody sa neprihliadne. Ak po podaní námietok exekútor upustil od vykonania exekúcie (§ 46), o námietkach netreba rozhodnúť.

Námietky proti exekúcii je exekútor povinný doručiť súdu najneskôr do piatich dní od ich doručenia účastníkom. O námietkach proti exekúcii rozhodne súd najneskôr do 60 dní od ich doručenia.

Proti rozhodnutiu, ktorým sa vyhovelo námietkam, je prípustné odvolanie.

Ak je rozhodnutie, ktorým sa námietkam vyhovel, právoplatné, súd exekúciu zastaví. Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

14. Podľa § 387 ods. 1, 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

15. Exekučné konanie má charakter sporového konania, ktorý sa prejavuje v riešení prípadnej spornej otázky medzi oprávneným a povinným, či možno vykonávať exekúciu, teda či sú splnené predpoklady na to, aby súdny exekútor vykonával úkony exekučnej činnosti smerujúce k vynúteniu povinnosti uloženej exekučným titulom. O tejto otázke rozhoduje exekučný súd. Konanie o námietkach povinného proti exekúcii je vlastne sporom o začatie exekúcie, kde exekučný súd na základe námietky povinného rozhoduje o otázkach, či sa exekúcia oprávnene začala. Povinný môže uvádzať v námietkach proti exekúcii iba tvrdenia, ktoré pripúšťa ust. § 50 ods. 1 Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. 03. 2017), a to, že po vzniku exekučného titulu nastali okolnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhateľnosti, alebo ak sú tu iné dôvody, pre ktoré je exekúcia neprípustná, resp. povinný môže v námietkach namietať hmotno-právnu legitímáciu účastníka exekučného konania na strane oprávneného alebo povinného.

16. Námietky v zmysle vyššie uvedeného predstavujú procesnú obranu povinného proti neprípustnej exekúcii, pričom ich účelom je zastavenie exekúcie alebo upustenie od vykonávania exekúcie z dôvodov taxatívne uvedených v zákone. Povinný musí uviesť dôvod neprípustnosti exekúcie. Ak je rozhodnutie, ktorým sa námietkam vyhovel právoplatné, súd exekúciu zastaví v zmysle ust. § 50 ods. 5 Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. 03. 2017).

17. Predmetom námietok proti exekúcii môžu byť skutočnosti procesného i hmotného práva. Spoločným znakom je, že tieto skutočnosti nastali až po vzniku exekučného titulu. Hmotnoprávne skutočnosti možno rozdeliť na skutočnosti, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku podľa hmotnoprávnych noriem, bránia vymáhateľnosti nároku, resp. inak spôsobujú neprípustnosť exekúcie alebo znamenajú námietku, že oprávnený alebo povinný nie sú právnymi nástupcami osoby uvedenej v exekučnom titule.

18. Odvolací súd konštatuje, že v postupe a v rozhodovaní súdu prvej inštancie (exekučného súdu) nevzhliadol také pochybenia, ktoré by mali vplyv na zákonnosť odvolaním napadnutého uznesenia zo dňa 19. 04. 2017, ktorým exekučný súd vyhovel námietkam povinného proti predmetnej exekúcii. Súd prvej inštancie vyvodil správny právny záver, keď s poukazom na ust. § 50 ods. 1 Exekučného poriadku (v znení účinnom do 31. 03. 2017) vyhovel námietkam povinného proti exekúcii. Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie odôvodnil v súlade s požiadavkami ust. § 220 ods. 2 CSP.

19. Odvolací súd ďalej konštatuje, že povinný podanými námietkami dostatočným spôsobom preukázal zaplatenie výživného za 4 mesiace spolu vo výške 480,-, ako aj to, že po vydaní exekučného titulu došlo k vydaniu ďalšieho rozhodnutia - uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/5/2016-107 zo dňa 09. 02. 2017, pričom predmetným uznesením súd nariadil neodkladné opatrenie (okrem iného nariadil matke oprávnenej odovzdať mal. oprávnenú dočasne do osobnej starostlivosti povinného a zaviazal matku oprávnenej platiť na oprávnenú výživné k rukám povinného). Predmetné uznesenie nadobudlo vykonateľnosť nadobudlo vykonateľnosť čo do zverenia mal. oprávnenej dňom 09. 02. 2017 a vykonateľnosť čo do výživného dňom 16. 03. 2017. S poukazom na tieto skutočnosti a na ust. § 50 ods. 1 Exekučného poriadku má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie rozhodol správne, keď napadnutým uznesením rozhodol tak, že námietkam povinného vyhovel. Súd prvej inštancie

mal dostatočne preukázané, že po vzniku exekučného titulu nastala skutočnosť, ktorá spôsobila zánik vymáhaného nároku, resp. bráni jeho vymáhateľnosti. Odvolací súd sa takisto stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie v tom smere, že s poukazom na vydané predbežné opatrenie, ktorým poručnícky súd mal oprávnenú dočasne zveril do osobnej starostlivosti povinného, tento už počnúc februárom 2017 nebol povinný prispievať na jej výživu k rukám matky.

20. V súvislosti s námietkou odvolateľky ohľadom nezaplatenia výživného za mesiac február 2017 uvádza odvolací súd nasledovné. V návrhu na vykonanie exekúcie zo dňa 25. 10. 2016 matka mal. oprávnenej uviedla, že na základe exekučného titulu mal povinný zaplatiť na výživnom ku dňu podania návrhu na vykonanie exekúcie sumu 120,- eur (k 15. 10. 2016). V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že ku dňu 15. 10. 2016 bol povinný zaplatiť výživné za mesiac november, a to s poukazom na výrokovú časť exekučného titulu (rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 32P/16/2016-110 zo dňa 01. 03. 2016), v ktorej sa uvádza, že: „Otec je povinný prispievať na výživu maloletej R. F., nar. XX. XX. XXXX. výživným vo výške 120 Eur mesačne, vždy do 15. dňa v mesiaci vopred...“. Odvolací súd ďalej uvádza, že povinný preukázal zaplatenie výživného vo výške 480,- eur (4x po 120,- eur), z čoho vyplýva, že išlo o platby za mesiace november 2017, december 2017, január 2017 a tiež odvolateľkou namietaný február 2017.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a uznesenie súdu prvej inštancie (ktorým bolo vyhovené námietkam povinného proti exekúcii) potvrdil.

22. Odvolací súd takto rozhodol pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (ust. § 420 - ust. § 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.